

ZARZĄDZENIE Nr 27 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 26 sierpnia 1983 r.

w sprawie zasad i trybu oraz organów właściwych do ustalania norm ubytków naturalnych.

Na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301, z 1956 r. Nr 54 poz. 244 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie określa zasady i tryb ustalania norm ubytków naturalnych oraz organy właściwe do ich ustalania.

§ 2. Przez ubytek naturalny należy rozumieć zmniejszenie masy (ciężaru) lub wymiarów artykułów (surowców, półfabrykatów, wyrobów) spowodowane:

- 1) zachodzącymi procesami biochemicznymi i fizycznymi,
- 2) czynnościami manipulacyjnymi (przyjmowanie, wydawanie, składowanie, transportowanie, przemieszczanie, rozlewanie, rozważanie, sortowanie, rozkruszanie, rozkurz, pakowanie itp.), którym nie można zapobiec przy obecnym stanie wiedzy i stosowanej technice.

§ 3. Nie są ubytkami naturalnymi straty spowodowane:

- 1) zepsuciem lub zniszczeniem artykułu albo obniżeniem jego jakości w wyniku nieodpowiedniego opakowania, niewłaściwego przechowywania, braku dbałości (np. stłuczenie, złamanie, rozerwanie),
- 2) przyczynami losowymi, nieszczęśliwymi wypadkami, kradzieżami,
- 3) nieprzebrzeżaniem wymagań i postanowień określonych we właściwych Polskich Normach (PN), normach branżowych (BN) lub normach zakładowych (ZN).

§ 4. Ustalane normy ubytków naturalnych są wielkościami maksymalnymi i mogą być stosowane tylko w okolicznościach, w których ubytek naturalny powstaje.

§ 5. Normy ubytków naturalnych powinny być ustalone na artykuły, w których powstają ubytki:

- 1) podczas przechowywania oraz niezbędnych czynności manipulacyjnych w magazynach i innych miejscach składowania,
- 2) przy przewozie i związanym z nim załadunkiem, przeładunkiem i wyładunkiem w transporcie kolejowym, drogowym, wodnym śródlądowym i morskim.

§ 6. 1. Norm ubytków naturalnych nie ustala się na artykuły:

- 1) przyjmowane lub wydawane (sprzedawane) na sztuki, paczki itp. lub w jednostkowych opakowaniach producenta,
- 2) w transporcie lotniczym.

2. Norm ubytków naturalnych nie stosuje się w jednostkach organizacyjnych obrotu towarowego (handlu i gastronomii) oraz świadczących usługi dla ludności, jeżeli dla tych jednostek są ustalane limity na pokrycie niedoborów.

3. Właściwi ministrowie ustalają limity, o których mowa w ust. 2.

4. Ministrowie mogą upoważnić dyrektorów (kierowników) jednostek gospodarki uspołecznionej do ustalania limitów na pokrycie niedoborów występujących w tych jednostkach.

§ 7. Ustala się następujące rodzaje norm ubytków naturalnych:

- 1) krajowa norma ubytku naturalnego w procesie składowania (KNU),
- 2) zakładowa norma ubytku naturalnego w procesie składowania (ZNU),
- 3) krajowa norma ubytku naturalnego w transporcie (TNU).

§ 8. 1. Normy ubytków naturalnych w procesie składowania ustalają:

- 1) krajowe normy ubytków — ministrowie, po uzgodnieniu z Ministrem Gospodarki Materialowej, na artykuły wymienione w załączniku do zarządzenia,
- 2) zakładowe normy ubytków — dyrektorzy (kierownicy) jednostek gospodarki uspołecznionej na artykuły nie wymienione w załączniku do zarządzenia, a będące przedmiotem obrotu w tych jednostkach.

2. W jednostkach gospodarki uspołecznionej powinny być ustalane także zakładowe normy ubytków naturalnych na artykuły wymienione w załączniku do zarządzenia, jeżeli występujące w nich warunki składowania powodują powstawanie ubytków na poziomie niższym od normy krajowej.

3. Dopuszcza się ustalenie zakładowej normy ubytku naturalnego na artykuły wymienione w załączniku do zarządzenia na poziomie wyższym od normy krajowej, za zgodą organu ustalającego tę normę.

§ 9. 1. W razie gdy ubytki naturalne powstają podczas załadunku, przeładunku i wyładunku artykułów, ich normy ustalają ministrowie nadzorujący lub koordynujący głównych producentów tych artykułów, w porozumieniu z Ministrem Komunikacji.

2. W razie gdy ubytki naturalne powstają podczas przewozu artykułów środkami transportu kolejowego, samochodowego, zaprzęgowego, wodnego śródlądowego, ich normy ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

3. Norm ubytków naturalnych w transporcie kolejowym, ustalonych na podstawie ust. 2, nie stosuje się przy ustalaniu ubytku masy, za który nie odpowiada kolej na podstawie art. 97 dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. U. z 1953 r. Nr 4, poz. 7) oraz na podstawie umów międzynarodowych o przewozie towarów kolejami.

4. Minister Komunikacji w okresie dwóch lat od wejścia w życie zarządzenia zweryfikuje normy ubytków naturalnych ustalone na podstawie art. 97 dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami.

5. W razie gdy ubytki naturalne powstają w transporcie morskim i związanym z nim załadunkiem, przeładunkiem i wyładunkiem artykułów, ich normy ustala Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

§ 10. Ustalone przez właściwych ministrów krajowe normy ubytków naturalnych podlegają ogłoszeniu w Monitorze Polskim,

§ 11. Minister Gospodarki Materialowej ustala zasady opracowywania i stosowania norm ubytków naturalnych oraz stałego doskonalenia metodyki ustalania wysokości ubytków, uwzględniającej postęp techniczno-organizacyjny w gospodarce magazynowej i transporcie.

§ 12. 1. Zainteresowani ministrowie wyznaczają jednostki naukowo-badawcze do prowadzenia prac związanych z ustalaniem i stosowaniem norm ubytków naturalnych.

2. Minister Gospodarki Materialowej wyznaczy jednostkę naukowo-badawczą do prowadzenia badań związanych z doskonaleniem metodyki i trybu ustalania norm ubytków naturalnych i współpracy w tym zakresie z właściwymi resortowymi jednostkami badawczymi.

§ 13. Ministrowie i terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego zapewnią przeprowadzenie kontroli ustalania przez jednostki gospodarki uspołecznionej norm ubytków naturalnych i ich stosowania.

§ 14. 1. Normy ubytków naturalnych podlegają rewizji i weryfikacji po każdej zmianie warunków wpływających na zmniejszenie ubytku naturalnego, a w szczególności w razie poprawy technicznych warunków magazynowania, stosowania opakowań lepszej jakości oraz wprowadzenia specjalistycznych środków transportu.

2. Obowiązujące normy ubytków naturalnych powinny być analizowane pod względem ich aktualności nie rzadziej niż co pięć lat.

3. Właściwi ministrowie zweryfikują normy ubytków naturalnych na artykuły ujęte w załączniku do zarządzenia w okresie dwóch lat od wejścia w życie zarządzenia.

4. Normy ubytków naturalnych na artykuły nie wymienione w załączniku do zarządzenia, aktualnie obowiązujące w jednostkach gospodarki uspołecznionej — jednostki te zweryfikują w okresie dwóch lat od wejścia w życie zarządzenia, dostosowując je do istniejących w nich warunków technicznych i organizacyjnych.

§ 15. Właściwy minister może zobowiązać dyrektora (kierownika) jednostki gospodarki uspołecznionej do zmiany zakładowej normy ubytków naturalnych, jeżeli określona w niej wielkość ubytków znacznie przewyższa wielkości ubytków naturalnych określone w innych zakładowych normach ubytków naturalnych, ustalonych dla jednostek, w których występują porównywalne warunki składowania.

§ 16. 1. Minister Gospodarki Materialowej ustali na lata 1984 i 1985 listę surowców, materiałów i artykułów rolno-spożywczych oraz określi jednostki obrotu towarowego, w których należy przeprowadzić obserwację w celu ustalenia rozmiaru strat, jakie powstają podczas przechowywania i transportu tych artykułów.

2. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie ustaleń, o których mowa w ust. 1, zapewni od 1984 r. odpowiednią informację statystyczną dotyczącą kształtowania się wielkości strat.

§ 17. Normy ubytków naturalnych artykułów przechowywanych w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, w warunkach odbiegających od ustalonych przez właściwych ministrów, określa Minister Obrony Narodowej.

§ 18. Przepisy zarządzenia dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do kierowników urzędów centralnych.

§ 19. Do czasu ustalenia i ogłoszenia zweryfikowanych norm ubytków naturalnych stosuje się normy dotychczas obowiązujące.

§ 20. Traci moc zarządzenie nr 13 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 1975 r. w sprawie właściwości, zasad i trybu ustalania norm ubytków naturalnych oraz kontroli ich stosowania (Monitor Polski Nr 5, poz. 25).

§ 21. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. J. Obodowski

Załącznik do zarządzenia nr 27
Prezesa Rady Ministrów z dnia
26 sierpnia 1983 r. (poz. 161)

WYKAZ ARTYKUŁÓW (SUROWCÓW, MATERIAŁÓW), NA KTÓRE NORMY UBYTKÓW NATURALNYCH
USTALAJĄ MINISTROWIE

Lp.	Nazwa artykułu	Ustalający
1	2	3
1	Ziarna zbóż: żyto pszenica, jęczmień, owies. mieszanka zbożowa, proso, gryka, kukurydza	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
2	Ziarna roślin strączkowych: groch, bobik, tulin, mieszanka strączkowa, mieszanka strączkowo-zbożowa. fasola, gorczyca, mak	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
3	Ziarna roślin oleistych: rzepak, rzepik	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
4	Przetwory zbożowe: kasze, mąka, płatki owsiane, ryż	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
5	Ziemniaki	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
6	Mąka ziemniaczana	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
7	Buraki cukrowe (korzenie)	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
8	Cebula	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
9	Jabłka	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
10	Zwierzęta rzeźne, mięso i przetwory mięsne	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
11	Mleko i przetwory mleczne, z wyłączeniem twarogów	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Prezesem Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich
12	Spirytus cetylowy	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
13	Cukier	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
14	Tytoń	Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
15	Paliwa płynne	Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego
16	Siarka	Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego
17	Bawełna	Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego
18	Wełna	Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego
19	Nawozy sztuczne	Minister Przemysłu Chemicznego i Lekkiego
20	Paliwa stałe	Minister Górnictwa i Energetyki
21	Rudy żelaza i metali kolorowych	Minister Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego
22	Cement	Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych
23	Wapno	Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych
24	Papier i tektura	Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego
25	Ryby	Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej